

Anonimizált változat

Fordítás

C-415/22 - 1

C-415/22. sz. ügy

Előzetes döntéshozatal iránti kérelem

A benyújtás napja:

2022. június 20.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Tribunal du travail francophone de Bruxelles (Belgium)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2022. június 9.

Felperes:

JD

Alperesek:

Acerta – Caisse d’assurances sociales ASBL

Institut national d’assurances sociales indépendants pour
travailleurs indépendants (Inasti)

État belge

[omissis]

[omissis]

[omissis]

[omissis]

A kihirdetés időpontja:
2022-06-09

[omissis]

[omissis]

[omissis]

[omissis]

Tárgy:

önálló vállalkozók
társadalombiztosítási
járulécai

[omissis]

[omissis]

[adminisztratív információk]

**Tribunal du travail francophone de
Bruxelles (brüsszeli francia nyelvű munkaügyi bíróság, Belgium)**

11. tanács

Ítélet

JD, [omissis]

tervureni lakos [omissis]–[omissis]

felperes

[omissis][a kézbesítési megbízott kijelölése];

kontra

1/ ASBL ACERTA - Önálló vállalkozók társadalombiztosítási pénztára,
[omissis]

amelynek székhelye: [omissis]–[omissis] BRÜSSZEL,

alperes,

[omissis][a kézbesítési megbízott kijelölése];

**2/ Institut National d'Assurances Sociales pour Travailleurs Indépendants
(a továbbiakban[OMISSIS]: I.N.A.S.T.I.)[OMISSIS]**

amelynek székhelye [omissis]–[omissis] BRÜSSZEL,

alperes, meghagyással szembeni ellentmondás alapján

[omissis][a kézbesítési megbízott kijelölése];

3/ az ÉTAT BELGE (képviseli: Franck VANDENBROUCKE,
miniszterelnök-helyettes, szociális és egészségügyi miniszter, [omissis] valamint
David CLARINVAL, a középosztályért, az önálló vállalkozókért, a kkv-kért és a
mezőgazdaságért, az intézményi reformokért és a demokratikus megújulásért
felelős miniszter [omissis] [a kézbesítési megbízott kijelölése];

* * * *

[omissis][szokásos eljárási formula]

Tekintettel az eljáró bíróság hivatalához 2021. január 15-én érkezett keresetlevélre, amelyet a felperes jogi képviselője azzal szemben terjesztett elő, hogy az 1940. október 4-én született, 2006. március 18-a óta európai köztisztviselőként nyugdíjba vonult (brit állampolgársággal rendelkező) felperest

2007. február 12-ével hivatalból az önálló vállalkozókra vonatkozó belga társadalombiztosítási rendszer hatálya alá vonták amiatt, hogy Belgiumban:

- 2007 februárjától 2020 júniusáig a fizikai és természettudományos kutatás és fejlesztés területén dolgozott,
- 2016 márciusa és 2020 márciusa között ellátta [omissis] [a társaság megnevezése] a.s.b.l. igazgatótanácsának elnöki tisztségét, és
- 2018 októbere és 2020 októbere között az [omissis] [a társaság megnevezése] a.s.b.l. elnöke volt;

[omissis]

[szokásos eljárási formulák].

Tekintettel arra, hogy a keresetlevél lényegében a következő indokolást tartalmazza:

„[...]”

A Bíróság a **2017. május 20-i** ítéletében [Wenceslas de Lobkowicz kontra Ministère des Finances et des Comptes publics, C-690/15], [omissis] megerősítette,

- (1) hogy az EU tisztviselőire és egyéb alkalmazottaira vonatkozó szociális biztonsági rendszer ugyanolyan jellegű, mint a 883/2004 rendeletben említett szociális biztonsági rendszerek, mivel **elsődleges, kötelező és teljes körű**, valamint
- (2) hogy ebből következően a De Ruyter ítéletben megállapított elvek alkalmazandók az Európai Unió tisztviselőire, és (3) **hogy következésképpen az EU tisztviselői nem kötelezhetők a tagállami szociális biztonsági rendszer finanszírozására szolgáló szociális jellegű levonások megfizetésére [...]**

Mivel **KIZÁRÓLAG és KÖTELEZŐEN** az Európai Unió külön szociális biztonsági és egészségbiztosítási rendszerének hatálya alá tartozott, amely rendszer számára teljes körű szociális védelmet biztosít, a szociális biztonsági rendszer egységességének elve tiltotta az INASTI számára, hogy *»kényszerű tagként«* csatlakoztassa a felperest a belga szociális biztonsági rendszerhez, amely rendszer semmilyen – járulékalapú vagy nem járulékalapú – ellátást nem nyújtott számára. **13 éven keresztül fizetett járulékot ellenszolgáltatás nélkül [...]**”;

Tekintettel arra, hogy az alperes

- először is jogi szempontból úgy érvel, hogy „az öregségi nyugdíj mellett önálló vállalkozóként folytatható szakmai tevékenység – amely a 38. sz. királyi rendelet alkalmazását vonja maga után – feltéve, hogy ezen önálló tevékenységből

származó jövedelem nem halad meg egy bizonyos küszöböt a 2014. december 31-ig tartó időszakra vonatkozóan. 2015. január 1-jétől kezdődően a 65 éves és idősebb személyek korlátlanul juthatnak kiegészítő jövedelemhez.

(és hogy)

annak kimondásával, hogy a Belgiumban önálló tevékenységet folytató európai tisztviselő nem köteles társadalombiztosítási járulékot fizetni, fennállna az a veszély, hogy az uniós tisztviselők illetve [bármely] más belgiumi tisztviselő, önálló vállalkozó vagy munkavállaló közötti egyenlő bánásmód megszűnik, mivel ily módon kizárólag az európai tisztviselők mentesülnének az önálló vállalkozók társadalombiztosítási járulékfizetésére vonatkozó kötelezettség alól.

Azon nyugdíjasok által fizetett társadalombiztosítási járulékok, akik a nyugdíjkorhatár elérését követően túl is folytatnak önálló tevékenységet, tehát nyugdíj mellett, szolidaritási járulékoknak minősülnek [...]”;

– ezt követően a tényállást illetően, illetve másodlagosan pontosítja, hogy tekintettel az általa kapott 2020. december 28-i keltezésű [omissis] levélre, és az ötéves elévülési időre figyelemmel, az eredetileg követelt 50 732,50 euró összeget le kell szállítani 35 209,22 euróra;

Tekintettel arra, hogy a két másik alperes lényegében azt állítja, hogy az Európai Unió kiváltságairól és mentességeiről szóló (7. sz.) jegyzőkönyv (HL 2012. C 326., 266. o.) 14. cikke értelmében az uniós jogalkotó meghatározza az Unió tisztviselői és egyéb alkalmazottai szociális biztonsági juttatásainak rendszerét.

Ezt a célt szolgálja az 1961. december 18-i 31 (EGK)/11 (EAK) tanácsi rendelet (HL 1962. P 45., 1385. o.) alapján létrehozott és azóta többször módosított személyzeti szabályzat (a továbbiakban: személyzeti szabályzat).

A személyzeti szabályzat 72. cikkének (1) bekezdése értelmében az aktív foglalkoztatásban álló európai tisztviselők a közös egészségbiztosítási rendszer (a továbbiakban: közös egészségbiztosítási rendszer) keretében nyújtott egészségügyi ellátásokra jogosultak. Szolgálati jogviszonyuk megszűnését követően is igénybe vehetik ezeket az ellátásokat, nevezetesen akkor, ha a nyugdíjkorhatár betöltéséig az Unió szolgálatában maradtak (a személyzeti szabályzat 72. cikkének (2) bekezdése) [...]

A szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló, 2004. április 29-i 883/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2004. L 166., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 5. kötet, 72. o.) (a továbbiakban: 883/2004/EK rendelet) hatályon kívül helyezte a szociális biztonsági rendszereknek a Közösségen belül mozgó munkavállalókra, önálló vállalkozókra és családtagjaikra történő alkalmazásáról szóló, 1971. június 14-i 1408/71/EGK tanácsi rendeletet (HL 1971. L 149., 2. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 1. kötet, 35. o.) (a továbbiakban: 1408/71/EGK rendelet).

A 883/2004/EK rendelet 11. cikkének (1) bekezdése értelmében a rendelet hatálya alá tartozó személyekre (többek között az EU tagállamainak valamennyi állampolgárára) „csak egy tagállam jogszabályai alkalmazandóak”, amelyeket e rendeletnek megfelelően kell meghatározni. A szociális biztonsági rendszer egységességének ezen elvét már az 1408/71/EGK rendelet 13. cikkének (1) bekezdése is megfogalmazta.

A vonatkozó ítélkezési gyakorlat a Bíróság 2016. október 26-i Rijkdienst voor Pensioen kontra Willem Hoogstad ítéletére (C-269/15, EU:C:2016:802) [OMISSIS] hivatkozva összefoglalható, amelynek a következő pontjait érdemes felidézni:

Ezen ítélkezési gyakorlat, amely az 1408/71/EGK rendelet 13. cikkének (1) bekezdése alapján született, a 883/2004/EK rendelet 11. cikke (1) bekezdésének hatálya alá tartozó ügyekre is átültethető (lásd ebben az értelemben például: a Bíróság 2018. január 18-i Jahin ítélete, C-45/17, EU:C:2018:18) [OMISSIS], amint azt a Bíróság hangsúlyozta, az uniós tisztviselőkre nem terjed ki „*az EUMSZ 48. cikk hatálya [...], amely cikk a Tanácsra bízta a munkavállalók részére a szociális biztonsági rendszerek területén kiadott nemzeti szabályokból esetleg adódó akadályok leküzdését lehetővé tevő rendszer bevezetésének feladatát, amely feladatnak a Tanács az 1408/71, majd a 883/2004 rendelet elfogadásával tett eleget* (lásd ebben az értelemben: 2000. október 3-i Ferlini ítélet, C-411/98, EU:C:2000:530, 41. és 42. pont, valamint 2004. december 16-i My ítélet, C-293/03, EU:C:2004:821, 34–37. pont, amelyet a Lobkowicz ítélet [35. pont] is megerősített).

Ebből következik, hogy sem a 883/2004/EK rendelet, sem különösen annak az egységesség elvére vonatkozó 11. cikkének (1) bekezdése nem alkalmazandó rájuk.

Az a kérdés merült fel tehát, hogy egy ilyen elv mindazonáltal alkalmazható-e analógia útján az európai tisztviselőkre **az uniós** jog rendelkezései alapján.

Így mindenekelőtt a Bíróság azt mondja ki, „*az uniós tisztviselők jogi helyzete a szociális biztonsággal kapcsolatos kötelezettségeiket illetően az Unióval fennálló szolgálati viszony folytán az uniós jog hatálya alá tartozik*” (lásd az ítélet 38. pontját).

Ez a szolgálati viszony a felperes esetében 2006 óta már nem áll fenn, vagyis csak azt megelőzően állt fenn, hogy Belgium 2007-től kezdődően társadalombiztosítási járulékot követelt volna tőle.

Ebből következik, hogy az egységesség elve analógia útján történő alkalmazásának csak akkor lehet helye, ha *az Unióval fennálló szolgálati viszonyról* van szó, amely kizárólag a 7. sz. jegyzőkönyv 14. cikkében és a személyzeti szabályzatban meghatározott szociális biztonsági rendszer hatálya alá tartozik.

Márpedig a jelen ügyben a belga szociális biztonsági rendszer (az önálló vállalkozókra vonatkozó szociális biztonsági rendszer) alkalmazása egyáltalán nem érinti a felperes uniós szolgálati viszonyát, vagy még általánosabban fogalmazva „valamely szakmai tevékenység uniós intézményen belüli gyakorlását”. A felperes ugyanis 2007 és 2020 között már semmilyen foglalkoztatási jogviszonyban nem állt az Európai Unióval.

A jelen ügyben a 883/2004 rendelet 11. cikke (3) bekezdésének a) pontját kell tehát analógia útján alkalmazni, amely a tevékenység végzésének helye szerinti jogszabályok alkalmazását írja elő.

A jelen ügyben a felperes valóban Belgiumban folytatta önálló vállalkozói tevékenységét 2007 és 2020 között;

Tekintettel arra, hogy a felperes bemutatta „[...] a Bizottság által 2020. szeptember 16-án kiállított tanúsítványt, amely az alábbiak szerint fogalmaz:

»A közös egészségbiztosítási rendszer kötelező, a nap 24 órájában a világon mindenhol érvényes (egyetlen ország sincs kizárva), és biztosítja a tagjai, házastársaik és gyermekeik betegségével, kórházi kezelésével, anyasági ellátásával vagy balesetével kapcsolatban felmerült orvosi költségeinek visszatérítését az Unió tisztviselői személyzeti szabályzatának 72. cikkében rögzített korlátok és feltételek mentén, valamint a közös egészségbiztosítási rendszerre vonatkozó másodlagos szabályok szerint. A rendszer biztosítja a már fennálló betegségek azonnali ellátását mind kórházi, mind ambuláns kezelés keretében. A fent említett szabályok keretein belül megtéríti a fogászati költségeket is«[...]”, helytállóan megjegyzi, hogy „[...] a Bíróság a **2017. május 20-i ítéletében** [Wenceslas de Lobkowicz kontra Ministère des Finances et des Comptes publics, C-690/15] kimondta, hogy:

»Az uniós tisztviselők ugyanis az uniós intézmények közös szociális biztonsági rendszerének hatálya alá tartoznak, amelyet a jegyzőkönyv 14. cikke értelmében az Európai Parlament és a Tanács az intézményekkel folytatott konzultációt követően rendes jogalkotási eljárás keretében elfogadott rendeletekben határoz meg (36. pont).

A szociális biztonsági juttatások e rendszerét a személyzeti szabályzat hozta létre, amelynek »A tisztviselők javadalmazása és szociális biztonsági ellátásai« megnevezésű V. címe, konkrétabban pedig e címnek a szociális biztonsági ellátásokra és a nyugdíjakra vonatkozó 2. és 3. fejezete tartalmazza az uniós tisztviselőkre alkalmazandó szabályokat. (37. pont)

Ezért az uniós tisztviselők jogi helyzete a szociális biztonsággal kapcsolatos kötelezettségeiket illetően az Unióval fennálló szolgálati viszony folytán az uniós jog hatálya alá tartozik (lásd ebben az értelemben: 1983. július 13-i Forcheri ítélet, 152/82, EU:C:1983:205, 9. pont) (38. pont).

Ezért a tagállamoknak a jelen ítélet 34. pontjában hivatkozott azon kötelezettsége, hogy a szociális biztonsági rendszereik kialakítására vonatkozó hatáskörüik gyakorlása során tiszteletben tartásuk az uniós jogot, valamely uniós tisztviselőnek az Unióval fennálló munkaviszonyára irányadó szabályokra – vagyis a jegyzőkönyv és a személyzeti szabályzat e területre vonatkozó rendelkezéseire – is kiterjed (39. pont).

E tekintetben, amint arra a főtanácsnok az indítványának 72. pontjában rámutatott, egyrészt **a jegyzőkönyv jogi szempontból a Szerződésekkel egyenértékű (2014. december 18-i 2/13. sz. vélemény [Az Uniónak az EJEE-hez történő csatlakozása], EU:C:2014:2454, 161. pont) (40. pont).**

A jegyzőkönyv 12. cikkének analógiájára, amely az Unió tisztviselői tekintetében az Unió által számukra fizetett illetmények, bérek és járandóságok utáni egységes adóztatást vezet be az Unió javára, és következésképpen ezen összegek nemzeti adók alóli mentességét írja elő, úgy kell tekinteni, hogy e jegyzőkönyv 14. cikke, amennyiben az hatáskörrel ruházza fel az uniós intézményeket a tisztviselőik szociális biztonsági rendszerének meghatározására, magában foglalja azt, hogy a tagállamok hatásköréből kikerül annak lehetősége, hogy az uniós tisztviselők számára kötelezővé tegyék valamely nemzeti szociális biztonsági rendszerhez való csatlakozást, és e tisztviselők ilyen rendszer finanszírozásához való hozzájárulását (41. pont).

Másrészt **a 259/68 rendelettel elfogadott személyzeti szabályzat az EUMSZ 288. cikk szerinti valamennyi jellemzővel rendelkezik, amely cikk értelmében a rendelet általános hatállyal bír, és teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban. Ebből következik, hogy a személyzeti szabályzatot a tagállamok is kötelesek tiszteletben tartani (lásd ebben az értelemben: 1981. október 20-i Bizottság kontra Belgium ítélet, 137/80, EU:C:1981:237, 7. és 8. pont; 1987. május 7-i Bizottság kontra Belgium ítélet, 186/85, EU:C:1987:208, 21. pont; 2003. december 4-i Kristiansen ítélet, C-92/02, EU:C:2003:652, 32. pont; 2015. február 4-i Melchior ítélet, C-647/13, EU:C:2015:54, 22. pont) (42. pont).**

[...]

A fentiekből az következik, hogy a tagállamok kizárásával az Unió kizárólagos hatáskörrel rendelkezik arra, hogy meghatározza az uniós tisztviselőkre a szociális biztonsággal kapcsolatos kötelezettségeik tekintetében alkalmazandó szabályokat (44. pont).

Amint arra ugyanis a főtanácsnok az indítványának 76. pontjában rámutatott, a jegyzőkönyv 14. cikke és a személyzeti szabályzat szociális biztonságra vonatkozó rendelkezései az uniós tisztviselők tekintetében legalábbis hasonló szerepet töltenek be, mint az 1408/71 rendelet 13. cikke és a 883/2004 rendelet 11. cikke, amely szerep különösen annak megtiltásában áll, hogy az uniós

tisztviselőket a területre vonatkozó különböző rendszerekhez való hozzájárulásra kötelezzék (45. pont).

Ezért [az a] [...] nemzeti szabályozás, amely egy uniós tisztviselő jövedelmeire a kifejezetten az érintett tagállam szociális biztonsági rendszereinek finanszírozására elkülönített szociális hozzájárulásokat és levonásokat vet ki, sérti az Unió kizárólagos hatáskörét, amelyet a jegyzőkönyv 14. cikke és a személyzeti szabályzat vonatkozó, különösen azon rendelkezései ruháznak rá, amelyek meghatározzák az uniós tisztviselők valamely szociális biztonsági rendszer finanszírozásához való kötelező hozzájárulásait (46. pont).

[...]

A belga államot illetően a Bíróság a 2016. október 26-i ítéletében hasonlóképpen a következőket állapította meg:

[...]

»E kollíziós szabályrendszer zárt jellege azzal a hatással jár, hogy minden tagállam jogalkotójától elvonja azt a lehetőséget, hogy e tárgyban a nemzeti jogszabályok hatályát és alkalmazási feltételeit, az azok hatálya alá eső személyi kört, és azon területet tetszése szerint határozza meg, amelyen belül a nemzeti rendelkezések kifejtik hatásukat (1986. július 10-i Luijten ítélet, 60/85, EU:C:1986:307, 14. pont; 2015. november 5-i Somova ítélet, C-103/13, EU:C:2014:2334, 54. pont, valamint 2015. február 26-i de Ruyter ítélet, C-623/13, EU:C:2015:123, 35. pont)« [34. pont].

»Így amióta az 1408/71 rendeletet módosító, 1991. június 25-i 2195/91/EGK tanácsi rendelet (HL 1991. L 206., 2. o.) az 1408/71 rendelet 13. cikkének (2) bekezdésébe bevezette az f) pontot, az egy tagállam jogszabályai alkalmazásának elve azon munkavállalókra is alkalmazandó, akik véglegesen felhagytak szakmai tevékenységükkel« [38. pont].

[...]

E körülmények között meg kell állapítani, hogy nincs jogalapja annak, hogy a felperest az önálló vállalkozók belga szociális biztonsági rendszerébe beléptessék.

Ezért az alpereseket a tagsági jogviszony visszaható hatállyal való megszüntetésére kell kötelezni[...];

Tekintettel továbbá arra, hogy „[a] gyógyászati költségek megtérítésének gyakorlati útmutatója[?]” (az ügyben csatolt 7. sz. irat) a 3. oldalon pontosítja: „kik a közös egészségbiztosítási rendszer kedvezményezettjei?»: [„] a nyugdíjas[...]

Valamint arra is tekintettel, hogy a Valérie GIACOBBO-PEYRONNEL és Emile BRUYLANT szerkesztésében megjelent Kommentár az Európai Unió személyzeti

szabályzatához (Brüsszel) 284. oldalán Christophe Verdure a következőképpen fogalmaz:

„[...] **A tag fogalma.** A személyzeti szabályzat 72. cikke alapján a tag fogalmát tágan kell értelmezni. A tisztviselő ugyanis automatikusan a közös egészségbiztosítási rendszer tagjává válik. E rendszer kedvezményezettje marad – egyrészt – a **nyugdíjba vonulását követően is, amennyiben a nyugdíjkorhatár betöltéséig az Európai Unió szolgálatában maradt** [...]”;

Végezetül pedig arra tekintettel, hogy a hivatkozott európai ítélkezési gyakorlat vizsgálatából az tűnik ki, hogy a felpereséhez hasonló eset még nem merült fel;

valamint arra is, hogy az alperesi pertársaság egy, két vagy mindhárom tagja esetleges vétkességének, és ebből következően a számszerűen meghatározott visszatérítésen felül járó kártérítésre vonatkozó helytállási kötelezettségének kérdése adott esetben csak az Európai Unió működéséről szóló szerződés 267. cikke első bekezdésének a) pontja és második bekezdése alapján az Európai Unió Bíróságához – a felperes és az alperesek közösen előterjesztett kiegészítő javaslatára – benyújtandó előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésre kapott válasz fényében vizsgálható,[OMISSIS]

A FENTI INDOKOK ALAPJÁN,

AZ ELJÁRÓ BÍRÓSÁG

[OMISSIS][szokásos eljárási formula].

Az Európai Unióról szóló szerződés 267. cikke első bekezdésének a) pontja és második bekezdése alapján előzetes döntéshozatal céljából az alábbi kérdést terjeszti az Európai Unió Bírósága elé:

„Az uniós jog azon elve, amely a munkavállalókra – függetlenül attól, hogy munkavállalók, önálló vállalkozók, aktívak vagy nyugdíjasok – alkalmazandó szociális biztonsági rendszer egységességén alapul, akadályát képezi-e annak, hogy a lakóhely szerinti tagállam – mint a jelen ügyben – az Európai Bizottság önálló tevékenységet folytató nyugdíjas tisztviselőjét a saját szociális biztonsági rendszere hatálya alá vonja, és tisztán »szolidaritási« jellegű társadalombiztosítási járulékok megfizetésére kötelezze, noha e nyugdíjas tisztviselő kötelezően az Unió szociális biztonsági rendszerének tagja, és a nemzeti szociális biztonsági rendszerből – amelynek kényszerű tagja – sem járulékalapú, sem nem járulékalapú ellátás formájában nem húz semmilyen hasznot?”

Felhívja a hivatalvezetőt, hogy azt a felek által benyújtott ügyiratokkal együtt továbbítsa a Bíróság hivatalvezetőjének;

addig is eljárását felfüggeszti;

[omissis]

a Tribunal du travail francophone de Bruxelles (brüsszeli francia nyelvű munkaügyi bíróság) tizenegyedik tanácsa [omissis] [az ítélkező testület összetétele] meghozta ezt az ítéletet

[omissis]

és a 2022. június 9-i nyilvános tárgyaláson kihirdette [omissis]

MUNKADOKUMENTUM